

10. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): проект / колектив авт.: С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей (керівники), Ю. В. Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. ун-т та ін. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 245 с.

11. Яхнюк Т. О. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Тетяна Олександрівна Яхнюк. – К., 2002. – 223 с.

12. Jones K. Simulations in Language Teaching / K. Jones. – Cambridge : Cambridge University Press, 1987. – 122 p.

13. Simulation, Gaming and Language Learning / ed. by D. Crookall and Rebecca L. Oxford. – N.-Y. : Newbury House Publishers, 1990. – 351 p.

14. Schwerdtfeger I. C. Gruppenarbeit und inhere Differenzierung / I. C. Schwerdtfeger. – München: Langenscheidt, 2001. – 192 z.

ФІЛЬМОГРАФІЯ

1. "Fever Pitch" 2003, colour, 113 minutes. Directed by Tim Fywell; starring: Colin Firth, Rose Byrne.

2. "Love Actually". 2003, colour, 135 minutes. Directed by Richard Curtis; starring: Hugh Grant, Keira Knightley, Allan Rickman, Emma Tompson.

3. "The Edge". 1997, colour, 117 minutes. Directed by Lee Tamahori; starring: Anthony Hopkins, Alec Baldwin, Elle Macpherson.

4. "What a Girl Wants". 2002, colour, 101 minutes. Directed by Dennie Gordon; starring: Amanda Bynes, Colin Firth, Kelly Preston, Eileen Atkins.

УДК 371.315:811.133.1

Яковенко-Глушенкова Є. В.

Київський національний лінгвістичний університет

МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ СТУПЕНІ НАВЧАННЯ

На основі критичного аналізу наукових джерел охарактеризовано вплив мотивації на процес формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності у майбутніх учителів французької мови на початковому ступені навчання, проаналізовано механізм її формування, виявлено форми педагогічного впливу на її розвиток.

Ключові слова: мотивація, професійно орієнтована комунікативна компетентність, майбутні вчителі, іноземна мова, початковий ступінь навчання.

Яковенко-Глушенкова Є. В. Мотивация как фактор развития профессионально ориентированной коммуникативной компетентности будущих учителей иностранного языка на начальном этапе обучения. На основе критического анализа научных источников обосновано влияние мотивации на процесс формирования профессионально ориентированной коммуникативной компетентности у будущих учителей иностранного языка, проанализирован механизм её формирования, описаны формы педагогического влияния на её развитие.

Ключевые слова: мотивация, профессионально ориентированная коммуникативная компетентность, будущие учителя, иностранный язык, начальная ступень обучения.

Yakovenko-Glushenkova E. V. Motivation as a Factor of Future Foreign Language Teachers' Professional Oriented Communicative Competence at the First Stage of Training. The article deals with the influence of motivation on professional oriented communicative competence in the context of future foreign language teachers' training at the first stage of studies, mechanism of its developing is characterized, ways of pedagogical influence on its developing are described.

Key words: motivation, professional oriented communicative competence, future teachers, foreign language, the first stage of studies.

Стрімкий розвиток суспільства, швидкий темп соціокультурних змін і безперервне оновлення сучасних технологій професійної підготовки майбутніх фахівців висувають нові вимоги до випускників вищих навчальних закладів. Одним із показників рівня сформованості їхньої професійної компетентності сьогодні є готовність до пошуку нових професійних знань, відкритості до інноваційної діяльності та здатність до творчої самореалізації.

Таким чином процес підготовки майбутніх учителів іноземної мови передбачає формування у них не лише професійно значущих комунікативних знань, навичок, умінь, але й наповнення навчального процесу системою ціннісних орієнтацій, що передбачає розвиток у студентів позитивного ставлення до майбутньої професійної діяльності, здатності до самоактуалізації та професійного самовдосконалення.

Водночас сучасні соціально-політичні умови розвитку суспільства, зниження престижу професії вчителя, відсутність системи професійної орієнтації учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів і нехтування критерієм професійної приналежності абітурієнтів під час вступної кампанії до вищих навчальних закладів ускладнюють процес професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови. У цьому контексті

вступ до вищого навчального закладу не завершує процес професійної орієнтації особистості, а є лише першим етапом її професійного розвитку.

Таким чином, збереження інтересу і розвиток у майбутніх учителів іноземної мови позитивної мотивації до опанування перспективної професійної діяльності шляхом залучення студентів до професійно значущих ситуацій є пріоритетним завданням вже початкового ступеня навчання.

Різні аспекти мотивації як психологічного чинника людської діяльності в сучасній науці досліджувались багатьма вченими. Методологічний аспект питання висвітлено у дослідженнях І. Д. Беха, Л. І. Божович, Є. П. Ільїна, О. М. Леонтьєва, Б. Ф. Ломова, С. Л. Рубінштейна; особливості формування мотивації учіння розкрито І. В. Зайцевою, А. К. Марковою, М. В. Ососовою; розвитку мотивації до учіння у студентів вищих навчальних закладів приділили увагу В. Г. Борисова, С. С. Занюк, Г. О. Ковальчук, В. М. Манько; теоретико-методичні засади підготовки педагогічних кадрів до професійної діяльності розкрито А. І. Ахулковою, О. В. Рогуліною, М. С. Семидел, С. В. Терещук; психологічні передумови формування у студентів мотивації до оволодіння іншомовною компетентністю обґрунтовано І. В. Коваль, О. Г. Лушичевою, О. С. Надточевою, Л. М. Петренко, О. С. Семеновою.

Проведений аналіз наукових джерел з проблеми дослідження свідчить, що питання впливу мотиваційних установок на процес формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності у майбутніх учителів французької мови на початковому ступені навчання не було предметом системного вивчення. Недостатня наукова розробленість окресленого питання зумовила актуальність нашої статті.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі критичного аналізу, систематизації та узагальнення наукових джерел розкрити особливості формування мотивації до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання.

Свідома активна участь майбутніх учителів у навчальному процесі, їхнє бажання не лише оволодіти професійними знаннями, але й професійно самореалізуватися, характеризуючи мотиваційну спрямованість особистості, значною мірою впливають на якість професійної підготовки майбутніх фахівців, відповідно, і на благоустрій суспільства.

Перевагою формування професійної компетентності вчителя під час навчання у вищому навчальному закладі є те, що в період самостійної професійної діяльності сформовані професійні стереотипи не дозволяють йому оволодіти професійно важливими знаннями, необхідними для вирішення професійних завдань [15].

Водночас професійне самовизначення майбутніх фахівців у навчальному процесі не є одноразовим фактом вибору, а виступає багатоетапним процесом усвідомлення системи індивідуальних цінностей і конструювання плану професійної й особистісної самореалізації, що передбачає теоретичне обґрунтування, практичне запровадження відповідних форм і методів формування професійної компетентності вже на початковому ступені навчання.

Згідно з дослідженнями вітчизняних і зарубіжних педагогів і психологів структурним компонентом професійної компетентності вчителя загалом, професійно орієнтованої комунікативної компетентності вчителя іноземної мови зокрема, є мотиваційна компетентність (А. І. Ахулкова, О. І. Ємел'янова, О. С. Надточева, О. С. Семенова), формування якої передбачає розвиток ціннісних (А.І. Ахулкова, М. Ф. Фрідман), оцінних (О. І. Ємел'янова, М. С. Семидел, М. Ф. Фрідман), рефлексивних (О. С. Надточева) умінь особистості.

Таким чином, в особистісному розвитку майбутніх учителів сучасна психологічна наука надає перевагу розвитку мотивації до майбутньої професійної діяльності як основи успішної реалізації процесу формування їхньої професійно орієнтованої комунікативної компетентності на початковому ступені навчання.

У нашому дослідженні ми спираємося на визначення мотивації Л. І. Божович, Г. О. Ковальчук, А. К. Маркової, К. К. Платонова, відповідно до якого це поняття позначає складне утворення, сукупність умов, що визначають ціннісні орієнтації особистості та спрямованість її діяльності.

Зважаючи на те, що досягнення позитивних результатів процесу розвитку професійних умінь учителя іноземної мови стає можливим лише в процесі іншомовної комунікації [16, с. 36] і забезпечується професійно орієнтованим навчанням, «правильний розвиток комунікації» студентів виступає основною складовою мотивації як чинника становлення фахівця, що проявляється в його активності, спрямованій на досягнення певного результату. Адже комунікація є завжди особистісно значущою: обмін інформацією відбувається заради досягнення певної мети, задоволення потреб [3, с. 23]. Таким чином реалізуються три основні функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна [10, с. 266].

У цьому контексті доречними є висновки М. В. Ососової про те, що психологічний супровід становлення особистості вчителя іноземної мови передбачає розвиток сукупності лінгвокогнітивних, мотиваційних, емоційних, вольових і ціннісних характеристик, де домінуюча роль належить морально-етичній іншомовній навчальній комунікації [14].

Отже, регулюючи процес комунікації, емоції водночас виступають і вагомим критерієм розвитку мотивації. У процесі навчання емоції виникають як на основі внутрішніх потреб, так і в результаті зовнішніх подразників або при впізнаванні суб'єктом певних умов навколишнього середовища, тобто на основі механізмів пам'яті. Під впливом інтерпретації інформації із зовнішнього і внутрішнього середовища емоції стають складовою цілісних поведінкових актів [8, с. 53]. Таким чином, виникаючи у процесі діяльності, позитивні

емоційні стани свідчать про сприятливий перебіг процесу задоволення потреб, незадоволені потреби ж супроводжуються негативними емоціями [5, с. 290].

Ми підтримуємо думку Г. О. Ковальчук [8], М. В. Ососової [14], Т. О. Яхнюк [18] про те, що важливим чинником розвитку мотивації до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання виступає також інтерес, що є не тільки рушійною силою активності студента, але й важливою умовою успішності його учіння.

Формування позитивної мотивації у майбутніх учителів іноземної мови до процесу оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю передбачає перехід від управління мотивацією студентів ззовні до свідомого керування своєю власною мотивацією. У цьому випадку набуття майбутніми вчителями здатності до свідомого керування власною мотивацією розглядається як вагомий чинник посилення мотивації учіння, який, власне, і забезпечує появу якісних змін у їхній мотивації [3, с. 6].

Таким одним із дієвих засобів розвитку у майбутніх учителів іноземної мови здатності до свідомого керування власною мотивацією, на переконання І. Д. Беха, Н. В. Кічук, Р. С. Немова, О. В. Рогуліної, Т. В. Савицької, О. В. Сечейко, С. В. Терещука, є розвиток навичок рефлексії. Адаже зростання рефлексивної свідомості призводить до утворення «Я – концепції», і особистість стає здатною на вищому рівні спонукати себе до нової діяльності та здійснювати саморегуляцію породження дії [9, с. 23]. Саме тому специфічним завданням навчання студентів у вищій школі, на думку авторів, є розвиток у них аналітичного типу мислення. Це можливо здійснити лише за умови розвитку у майбутніх фахівців здатності до аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації, порівняння та систематизації [9, с. 70], що передбачає сформованість відповідного рівня когнітивних властивостей та інтелектуальних умінь особистості. Так, розвиток механізму саморегуляції у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання впливає на поетапний процес інтегрування індивідуально-психологічних рис особистості у певний, відносно усталений комплекс когнітивних властивостей і процесів [4, с. 5].

Достатній рівень розвитку рефлексивних умінь забезпечує гнучкість і динамізм особистості вчителя, його здатність реагувати на зміну способів поведінки залежно від обставин, дозволяє долати педагогічні стереотипи, сформовані у процесі професійної діяльності. Домінування стереотипів над рефлексивними механізмами, виступаючи консервативним та інерційним шляхом розвитку професійно орієнтованої комунікативної компетентності, є перешкодою для інноваційної діяльності вчителя [15].

У контексті формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання важливо зауважити, що рефлексія, згідно з дослідженням І. Д. Беха, є лише першим етапом саморозвитку особистості як структурного компоненту її професійного становлення. На цьому етапі відбувається перехід від керованого виховання до формування здібностей саморозвитку: майбутній учитель визначає особистісно-розвивальну значущість ситуативного й організованого процесів, формується у певних межах його ціннісна структура, розвиваються духовно-моральні здібності [2, с. 192], відбувається перехід від управління мотивацією студентів ззовні до свідомого керування своєю власною мотивацією, про що йшлося раніше.

Таким чином оцінно-критична складова навчального процесу створює передумови для успішного засвоєння і розвитку теоретичних знань, зокрема навичок самостійної та науково-пошукової роботи, адже некритичне сприйняття, а також довільне тлумачення отриманої інформації «може привести до хаотичності у мисленні замість упорядкування цього процесу» [12, с. 99].

Таким чином, рівень розвитку комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземної мови обумовлений не лише системою комунікативних знань, навичок, умінь, притаманних педагогу, але пов'язаний з перцептивно-рефлексивними, емоційно-емпатійними здібностями та мотивацією спілкування особистості. Діалогічна мотиваційна установка в спілкуванні, у цьому випадку, є ефективним чинником, що забезпечує самоусвідомлення особистості у взаємодії [17].

Одним із ключових положень концепції мотивації є визнання полімотивованості будь-якої діяльності, відповідно до якої дії особистості спонукані не одним мотивом, а декількома. Так, досліджуючи особливості мотивації учіння, професійно орієнтованого навчання та професійної діяльності (О. Б. Бігич, С. С. Занюк, С. В. Іванова), серед традиційних мотивів (пізнавальний, комунікативний, мотив матеріального достатку, суспільно-значущі, негативні мотиви) ми виокремили основні детермінанти мотивації майбутніх учителів французької мови до оволодіння іноземною мовою на початковому ступені навчання. До них належать широкі соціальні мотиви, внутрішні мотиви, особистісно зумовлені мотиви, негативні мотиви. Поєднання внутрішніх і особистісно зумовлених мотивів є максимально позитивним чинником учіння майбутніх учителів у сучасних умовах розвитку освіти, що характеризується як гуманна й антропологічна.

Адаптуючи до вікових особливостей майбутніх учителів французької мови початкового ступеня навчання досвід О. Б. Бігич щодо діагностування особистісного розвитку особистості [1], ми окреслили пріоритетні детермінанти кожного з цих мотивів. Вихідною передумовою їх визначення було виокремлення в структурі особистості майбутніх учителів іноземної мови тих складових, що становлять їхню сутнісну характеристику як суб'єктів власної життєдіяльності [4].

Конкретизуємо мотиви майбутніх учителів французької мови до оволодіння іноземною мовою на початковому ступені навчання: широкі соціальні мотиви: прагнути бути всебічно розвинутою особистістю;

відчуваю відповідальність за навчання перед своєю родиною; прагну користуватися авторитетом серед друзів, знайомих; розумію, що кожен повинен здобути якісну вищу освіту; внутрішні мотиви: французька мова мені подобається; заняття французької мови – цікаві; заняття французької мови сприяють моєму всебічному розвитку; я виконую завдання з французької мови із задоволенням; особистісно зумовлені мотиви: маю мету досягти хороших результатів у навчанні; знання за обраною спеціальністю мені знадобляться у майбутньому; знання з французької мови можуть стати у нагоді під час подорожі за кордон; прагну працювати у міжнародній компанії; негативні мотиви: мої батьки обрали спеціальність, а я не хочу їх розчаровувати; не хочу мати незадовільні оцінки; не хочу мати неприємності вдома; не хочу мати неприємності в деканаті.

Важливо зауважити, що мотиви не тільки характеризують діяльність, але формуються і розвиваються в ній. Таким чином, на початковому ступені навчання механізм формування мотивації до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю полягає в тому, що педагогічні впливи в умовах навчально-професійної діяльності вибірково актуалізують окремі ситуативні спонукання, які при систематичній актуалізації поступово зміцнюються і переходять у більш стійкі мотиваційні стани та властивості особистості. У даному разі завдання викладача іноземної мови полягає в тому, щоб збудити певні, адекватні й необхідні мотиваційні стани майбутніх учителів, підтримати їх протягом усього навчального заняття і закріпити як результат спеціально організованої діяльності [11, с. 57].

Досліджуючи мотивацію як чинник розвитку професійно орієнтованої комунікативної компетентності у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання, важливо враховувати те, що на цьому ступені у студентів спостерігається прояв амбіційності, під яким розуміють досягнення блискучих результатів за рахунок подолання труднощів [6, с. 9]. Водночас наукові здобутки з психології та педагогіки доводять, що мотиви досягнення, одним з яких у даному разі виступає амбіційність, здійснюють менш активізуючий вплив на психіку людини, ніж пізнавальні мотиви. Таким чином, навчальний процес доцільно підпорядковувати умовам, які імітують ситуації реального педагогічного спілкування [13, с. 46].

Досліджуючи розвиток у майбутніх учителів мотивації до оволодіння іноземною мовою на початковому ступені навчання, науковці констатують різке зниження мотивації у студентів II курсу порівняно з першим роком навчання. Це пов'язують, передусім, з усвідомленням майбутніми вчителями «теоретичності» наявних форм і методів організації навчального процесу, їхньої відірваності від майбутньої практичної професійної діяльності.

Так, протягом першого і другого років навчання йдеться про розвиток мотивації у майбутніх учителів іноземної мови до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю за рахунок використання професійно орієнтованих проблемних ситуацій, навчально-професійних завдань, елементів ділових ігор тощо, які знайомлять майбутніх учителів з практичною професійною діяльністю вчителя. Виділення цілей виконуваних завдань, прогнозування труднощів засвоєння іншомовного матеріалу, аналіз ефективності застосування прийомів, форм і методів навчання, критичне оцінювання результатів власної діяльності сприяють розвитку рефлексивних умінь у майбутніх учителів. Водночас це максимально наближує процес навчання до умов професійної діяльності вчителя іноземної мови і, на переконання Н. Ф. Бориско, І. В. Коваль, Г. О. Ковальчук, В. М. Манька, Т. В. Савицької, є дієвим чинником розвитку мотивації у майбутніх учителів іноземної мови до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю.

Для активізації інтересу як основи пізнавального мотиву у процесі формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання доцільно використовувати такі основні прийоми: прийом новизни (формулювання навчальних завдань за принципом поєднання відомого та невідомого, простого та складного забезпечує сприйняття інформації через дискримінацію), прийом уяви (грунтується на положенні про те, що елементи досвіду, образи, які викликаються уявою, завжди є джерелом інтересу), прийом змін (внесення змін до умов навчальної діяльності запобігає одноманітності і стимулює роботу органів чуттів), прийом гри (об'єднує учасників навчального процесу, спонукає їх до дослідницької активності, ризику), прийом квазіпрофесійних досягнень (передбачає виконання завдань, що забезпечують формування як мінімум одного професійного умінь у термінах і поняттях майбутньої спеціальності, а також передбачають створення квазіпрофесійного продукту учіння студентів [8, с. 54], прийом комізму (викликає позитивні емоції в учасників навчального процесу, зменшує їхнє емоційне напруження, сприяючи досягненню афективно-комунікативної функції спілкування).

На відміну від індивідуальних форм навчання, групові форми навчання, де викладач і студенти, спілкуючись іноземною мовою, моделюють ситуації реального іншомовного спілкування, дають можливість майбутнім учителям удосконалити навички аудіювання і говоріння. Водночас відбувається подолання психологічного бар'єру, що виникає у реальному іншомовному спілкуванні. При цьому лише групові форми роботи створюють «зворотній зв'язок», де кожен може порівняти свій рівень оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю з рівнем інших, що виступає одним із мотивів подальшого вдосконалення професійно орієнтованої компетентності [7, с. 451].

Таким чином важливим чинником розвитку у майбутніх учителів іноземної мови на початковому ступені навчання позитивної мотивації до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю виступає реорганізація навчальної діяльності у навчально-професійну, в основі якої лежить єдність психологічної, педагогічної, методичної та іншомовної підготовки.

Отже, розвиток у майбутніх учителів позитивної мотивації до оволодіння професійно орієнтованою комунікативною компетентністю на початковому ступені навчання передбачає формування у них позитивних емоцій та інтересу до навчально-професійної діяльності, що потребує теоретичного обґрунтування і практичного впровадження оновлених форм і методів психолого-педагогічного впливу на суб'єкт учіння. Вибір пріоритетів оновлення форм і методів зумовлений конкретним змістом навчальної дисципліни і мірою сформованості у майбутніх учителів таких складових, як самоприйняття, сенсожиттєві орієнтації, впевненість у собі, мотивація саморозвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: монографія / Оксана Борисівна Бігич. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. – 138 с.
2. Бех І. Д. Рефлексія як чинник саморозвитку особистості / Іван Дмитрович Бех // Педагогічна і психологічна наука в Україні : зб. наук. праць: в 5 т. – К. : Педагогічна думка, 2012. – Т. 1 : Загальна педагогіка та філософія освіти. – С. 191–202.
3. Борисова В. Г. Мотивація досягнення як чинник становлення студента – майбутнього суб'єкта професійної комунікації / Владислава Геннадіївна Борисова // Психолінгвістика в сучасному світі – 2013: [Матеріали праць VIII Міжнародної науково-методичної конференції (18-19 жовтня 2013 року, Переяслав-Хмельницький)]. – Переяслав-Хмельницький : ФОП Лукашевич О.М., 2013. – С. 23–31.
4. Дубравська Д. М. Динаміка особистісних утворень майбутнього педагога на етапі первинної професіоналізації (на матеріалі дослідження студентів педагогічного коледжу) : автореф. дис. ... кандидата психол. наук: 19.00.07 / Д. М. Дубравська. – К., 2004. – 22 с.
5. Зайцева І. В. Репрезентація мотивації учіння як важливого чинника формування особистості / І. В. Зайцева // Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому навчальному закладі освіти: зб. статей за матеріалами IX Ірпінських міжнародних педагогічних читань: в 2 ч. – Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2011. – Ч. 1. – С. 283–295.
6. Епифанова М. П. Обучения иноязычной коммуникативной компетентности на основе формирования у студентов личностного качества амбициозности (английский язык, неязыковой вуз) : автореф. дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / М. П. Епифанова. – Пятигорск, 2010. – 20 с.
7. Коваль І. В. Когнітивні стилі як індивідуально-психологічні передумови оволодіння іноземною мовою у вузі / Ірина Володимирівна Коваль // Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 8. – С. 450–458.
8. Ковальчук Г. О. Мотивація навчання і саморозвиток студента у професійній економічній освіті / Галина Олександрівна Ковальчук // Проблеми освіти : наук. зб. – К., 2012. – Вип. 73. – С. 49–55.
9. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі / [за ред. Н. В. Кічук]. – Ізмаїл : ІДГУ, 2007. – 236 с.
10. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б. Ф. Ломов. – М. : Наука, 1984. – 444 с.
11. Манько В. М. Мотивація студентів до навчання: теорія та практика / В. М. Манько, Т. П. Федорина // Вища освіта України : Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». – 2012. – Дод. 3 до № 1. – Т. 1. – С. 55–62.
12. Матвієнко П. В. Деякі аспекти рефлексивної єдності філософії та освіти / Петро Володимирович Матвієнко // Проблеми освіти : наук. зб. – К., 2011. – Вип. 66. – Ч. 1. – С. 97–100.
13. Петренко Л. М. Соціопсихологічні передумови формування стратегічної компетенції у процесі оволодіння майбутніми філологами іншомовним аудіюванням / Л. М. Петренко // Вісник КНЛУ : Серія Педагогіка та психологія. – 2011. – Вип. 19. – С. 43–49.
14. Ососова М. В. Психолого-педагогическое сопровождение профессионального самоопределения учащихся на этапе предпрофильной подготовки: дис. ... кандидата психол. наук: 19.00.07 / Марина Владимировна Ососова. – Екатеринбург, 2012. – 200 с.
15. Рогулина Е. В. Взаимодействие психологических механизмов стереотипизации и рефлексии как условие развития профессиональной компетентности учителя : дис. на соискание учен. степени канд. психол. наук: 19.00.07 / Елена Владимировна Рогулина. – Череповец, 2000. – 177 с.
16. Роман С. В. Методика проведения занятий по практике английского языка с использованием учебно-профессиональных задач (I курс языкового педвуза). – дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : 13.00.02 / С. В. Роман. – К., 1982. – 230 с.
17. Терещук С. В. Психологічні детермінанти комунікативного потенціалу вчителя : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / С. В. Терещук. – К., 2001. – 21 с.
18. Яхнюк Т. О. Використання фрагментів художніх відеофільмів для навчання студентів мовних спеціальностей соціокультурної англійської лексики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 19.00.07 / Тетяна Олександрівна Яхнюк. – К., 2002. – 25 с.

УДК 316.61:371.134:373.3(410)

Махінов В. М.
НПУ імені М. П. Драгоманова

СОЦІОКУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ ЛІНГВОДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Подана ретроспектива комунікативного методу та соціокультурного підходу до лінгводидактичних принципів навчання граматики, вказуються шляхи їх реалізації при формуванні професійно орієнтованої граматичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови.